

Fjölbrautaskóli Suðurlands
Haustönn 2024

LÍFF2EL05
Almenn líffræði

Kennarar:	Brynja Valgeirsdóttir (BV), brynjav@fsu.is Ester Ýr Jónsdóttir (EÝJ) ester@fsu.is
-----------	--

Áfangalýsing:

Fjallað verður um einkenni líffræðinnar sem vísindagreinar og tengsl við aðrar greinar. Nemendur kynna hugmyndum um uppruna og þróun lífs á Jörðu ásamt því að fjallað verður um sameinkenni lífvera. Farið verður í lífræn byggingarefni og efnaskipti lífvera. Bygging og starfsemi frumunnar verður skoðuð. Æxlu lífvera og grunnatriði í fósturþroskun verða til umfjöllunar. Fjallað verður um flokkun lífheimsins, skipulag kerfisins og farið verður yfir helstu fylkingar lífvera með áherslu á plöntur og dýr. Grunnatriði í erfða- og vistfræði verða kynnt til sögunnar.

Undanfari: Enginn.

Þekkingarviðmið - nemandi skal hafa aflað sér þekkingar og skilnings á:

- grundvallarhugtökum, sérkennum og aðferðafræði líffræðinnar og vægi greinar í innlendu og alþjóðlegu samhengi
- vísindalegri aðferðafræði ásamt helstu hugtökum og viðfangsefni líffræðinnar
- byggingu og helstu starfsemi frumunnar
- megin líffærum manna og starfsemi þeirra líffæra og líffærakerfa með áherslu á eigin líkama grunnstarfsemi lífvera og efnahvörfum þeirra, t.d. ljóstillífun og frumuöndun
- helstu hópum lífvera, einkennum þeirra og lífnaðarháttum
- hvaða hlutverki örverur gegna í lífríkinu
- á grunnatriðum erfðafræðinnar og helstu kenningum og grunnhugtökum um þróun
- grundvallarþáttum lífandi náttúru
- grundvallaratriðum vistfræði og tengslum hennar við sjálfbærni
- líffræði til undirbúnings frekara náms í greininni

Leikniviðmið - nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- beita grunnhugtökum líffræðinnar á skilmerkilegan hátt og í rökrænu samhengi
- leysa ýmis verkefni sem tengjast þekkingarmarkmiðunum
- vinna með smásjá, fylgja leiðbeiningum og framkvæma einfaldar verklegar æfingar
- afla einfaldra gagna og halda utan um þau, vinna skipulega úr þeim og setja fram í skýrslu
- vinna sjálfstætt og í hóp
- skoða og greina algengustu lífverur í náttúru Íslands
- tjá sig um líffræðileg málefni á skýran og ábyrgan hátt
- lesa einfaldar líffræðilegar upplýsingar úr máli og myndum frá mismunandi miðlum
- lífa með sjálfbærni að leiðarljósi

Hæfniviðmið - nemandi skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- leggja mat á upplýsingar sem tengjast líffræðilegum viðfangsefnum á gagnrýninn hátt
- taka þátt í umræðum um líffræðileg málefni daglegs lífs á ábyrgan og sjálfstæðan hátt
- taka ábyrga afstöðu um eigin velferð með tilliti til einfaldra líffræðilegra þátta
- koma þekkingu sinni á framfæri á skapandi hátt og vinna verklegar líffræðiæfingar

Námsefni:

Ólafur Halldórsson (2018). *Almenn líffræði*, 3. útgáfa (appelsínugul kápa). Leturprent. Bókin er til sem hljóðbók, sjá: <https://hbs.is/>.

Ítarefni frá kennara.

Áætlun um yfirferð og verkefnaskil:

Vika	Dagsetning	Námsefni (kennslubók)	Námsmat / Annað
34.	20.-25.8	Kynning á áfanganum. 1. kafli. Vísindin, líffræðin og lífið, bls. 7-16.	
35.	26.8-1.9.	2. kafli. Frumur, lífræn efni og efnaskipti, bls. 17-40.	
36.	2.-8.9.	2. kafli. Frumur, lífræn efni og efnaskipti, bls. 17-40.	
37.	9.-15.9.	3. kafli. Erfðir og erfðaefnið, bls. 41-78. Viðbótar fróðleiksefni í 9. kafla bls. 231-237.	
38.	16.-22.9.	3. kafli. Erfðir og erfðaefnið, bls. 41-78.	Próf I: kaflar 1-3.
39.	23.-29.9.	4. kafli. Æxlun og fósturþroskun, bls. 79-91.	
40.	30.9-6.10.	5. kafli. Þróun, bls. 92-115.	
41.	7.-13.10.	5. kafli. Þróun, bls. 92-115.	
42.	14.-20.10.	6. kafli. Lífverur jarðar. Flokkun lífvera, veirur, bakteríur, frumverur og sveppir, bls. 116-130 og bls. 178-180.	Miðannarmat og haustfrí.
43.	21.-27.10.	6. kafli. Lífverur jarðar. Flokkun lífvera, veirur, bakteríur, frumverur og sveppir, bls. 116-130 og bls. 178-180.	Próf II: kaflar 4-5 og hluti af 6.
44.	28.10-3.11.	6. kafli. Lífverur jarðar. Einfaldari fjölfrumungar, ormar, lindýr, liðdýr, bls. 131-150. 6. kafli. Lífverur jarðar. Skrápdýr og seildýr, bls. 150-166.	
45.	4.-10.11.	6. kafli. Lífverur jarðar. Plöntur, bls. 167-178.	
46.	11.-17.11.	7. kafli. Mannslíkaminn, bls. 183-211.	
47.	18.-24.11.	7. kafli. Mannslíkaminn, bls. 183-211.	
48.	25.11-1.12.	8. kafli. Vistir lífveranna, bls. 212-230.	
49.	2.-8.12.	8. kafli. Vistir lífveranna, bls. 212-230.	Próf III: hluti af kafla 6 og kaflar 7-8.
50.	9.12 – 15.12.	Námsmatsdagar eru frá 12. til 16. desember.	Kennslu lýkur 11. des. Prófsýning 17. des.

Sérreglur áfangans og aðrar upplýsingar

Nemendur vinna ýmis verkefni samhliða yfirferð námsefnis. Verkefni eru misstór og vega mismikið og eru ýmist einstaklings- eða hópverkefni. Skýrslur og öðrum ritunarverkefnum skal skila á word eða docx-formi innan viku frá lokum verkefnis. Skilaskylda er á verkefnum og nemandi verður að vinna verklegar æfingar, annars fyrirgerir hann próftökurétti. Eftir skiladag reiknast engin einkunn fyrir verkefni. Sjá nánari leiðbeiningar á Innu. Á önninni verða þrjú kaflapróf. Mæti nemandi ekki í kaflapróf á tilsettum tíma skal hann taka það í lok annar á prófatíma, þ.e.a.s. hafi hann verið löglega forfallaður.

Námsmat:

Kennslan byggist á verkefnavinnu, fyrirlestur og verklegum tímum og tekur námsmat mið af því.

Námsþáttur	Lýsing á námsmati	Vægi
Kaflapróf	Þrjú próf, 15% hvert.	45 %
Verkefnavinna	Námsmat verkefna deilist á eftirfarandi hátt:	55 %
Verklegar æfingar	Mæting og virkni í verklegum æfingum yfir önnina.	10 %
Upprifjunarspurningar á Innu	Upprifjunarspurningar eru krossaspurningar úr hverjum kafla sem vega 20% af lokaeinkunn og eru mikilvægur þáttur til undirbúnings fyrir kaflapróf.	20 %
Skýrslur og ritanir	Ritunarverkefni, skýrslur og kynningar.	15 %
Önnur verkefni	Stutt verkefni og svör við spurningum.	10 %
Samtals		100%

Til að standast áfangann verða nemendur að ná 4,5 að meðaltali í kaflaprófum til að þau reiknist inn í lokaeinkunn. Athugið að vetrareinkunn hækkar ekki lokaeinkunn nemanda upp fyrir 4 sé um fall að ræða hjá honum á kaflaprófum. Enn fremur getur vetrareinkunn dregið einkunn niður þannig að nemandi falli í áfanganum.

Sérreglur áfangans og aðrar upplýsingar

Viðvera í tímum. Ef nemandi fer úr tíma og er fjarverandi lengur en í 10 mínútur þá er það skráð sem fjarvist (F) fyrir tímann. Notkun tölvu/síma við námið er mikilvæg alla önnina, en notkun tölvu eða síma í tölvuleiki og spjall á netinu í kennslustund er ekki liðin og jafngildir það fjarvist (F). Fjarvist verður gefin **án aðvörunar** ef kennari verður var við það að sími/tólva er notuð í annað en það sem við kemur námi. **Nemendur 20 ára og eldri** skulu í upphafi annar gera samning við kennara varðandi mætingu og verkefnaskil. Standi nemandi ekki við samninginn á hann á hættu að verða vikið úr áfanganum.

Nánari útfærsla er á kennsluvef áfangans í Innu. Námsáætlun er birt með fyrirvara um breytingar.

Gangi ykkur vel!

Selfossi, 16. ágúst 2024
Brynja Valgeirsdóttir og Ester Ýr Jónsdóttir